

дисциплинарную ответственность адвокатов. В п. 14 ч. 1 ст. 23 «Гарантии адвокатской деятельности» Закона Украины «Об адвокатуре и адвокатской деятельности» установлено, что запрещается привлекать к уголовной или иной ответственности адвоката или угрожать применением ответственности в связи с осуществлением им адвокатской деятельности по закону. Можно сказать, что это специальная гарантия против давления на адвоката и обеспечения соблюдения его прав. Однако, ненадлежащее выполнение (невыполнение) адвокатом своих профессиональных функций не только ставит под угрозу законные права и интересы клиента, но и подрывает авторитет адвокатуры как правозащитного института, поэтому, целесообразно применение определенных мер воздействия.

Таким образом, ответственность адвокатов может быть: общей или связанной с профессиональной деятельностью. Общая ответственность (юридическая, моральная и т.п.) имеет непрофессиональный характер и наступает на общих основаниях. Дисциплинарная ответственность наступает за совершение адвокатом дисциплинарного проступка, то есть за нарушение: - законодательства при выполнении профессиональных обязанностей; - присяги, которая им принята; - требований устава объединения адвокатов.

Так, к адвокату могут быть применены следующие дисциплинарные взыскания: предупреждение; приостановление действия свидетельства о праве на занятие адвокатской деятельностью на срок до одного года; аннулирование свидетельства о праве на занятие адвокатской деятельностью. (Гусарев С. Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності) : навч. посіб. / С. Д. Гусарев, О. Д. Тихомиров. – [3-тє вид., перероб. і доп.]– К. : Знання, 2008. – 495 с.).

При применении дисциплинарных взысканий за нарушение Правил адвокатской этики дисциплинарные органы адвокатуры должны исходить из общих принципов юридической ответственности, в частности должны применять меры дисциплинарной ответственности только за виновные нарушения. К тому же в отношении дисциплинарной ответственности для адвокатов действует презумпция невиновности.

Пункт 14 ч. 1 ст.23 Закона Украины «Об адвокатуре и адвокатской деятельности» фактически делает невозможным привлечение адвокатов к гражданско-правовой ответственности, в частности, законодательно не предусмотрено возмещение убытков клиенту в случае нарушения адвокатом своих обязательств, что в свою очередь: 1) является отклонением от принципа равенства сторон гражданских правоотношений и свободы договора (о предоставлении правовой помощи); 2) блокирует возможность применения правовых последствий главы 51 ГК Украины относительно ответственности за нарушение обязательств; 3) ставит под сомнение возможность применения отдельных видов обеспечения выполнения обязательств, в частности неустойки (Параграф 2 главы 49 ГК Украины); 4) приводит к вопросу о выборе санкций за нарушения адвокатом своих обязанностей и замену их только дисциплинарными санкциями; 5) обеспечивает «тепличные» условия для профессиональной деятельности адвокатов. Вместе с тем такая ответственность остается для представителей сторон спора, которые представляют интересы своих клиентов на основании договора о предоставлении правовой помощи.

Я придерживаюсь той точки зрения, что положения специального закона о невозможности привлечения адвоката к гражданско-правовой и иной ответственности не должно распространяться на договор оказания правовой помощи: иммунитет от договорной ответственности недопустим, поскольку ухудшает правовое положение клиентов и провоцирует адвокатов на нарушение обязательств. Так что есть необходимость закрепления такой ответственности в законе.

Махова А.М.

*студентка 2-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

**ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ НЕСУМЛІННОГО ВІДНОШЕННЯ АДВОКАТІВ ДО
СВОЇХ ПРОФЕСІЙНИХ ОБОВ'ЯЗКІВ**

Забезпечення прав і свобод людини є пріоритетним завданням будь-якої цивілізованої правової держави. В Конституції України зазначено, що права і обов'язки людини і громадянина не можуть бути обмежені (Конституція України від 28 червня, 1996 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – ст.141). Але сьогодні все частіше спостерігається тенденція порушенням прав та законних інтересів людини і громадянина працівниками правоохоронної та правозахисної сфери. Тому сучасні реалії в країні свідчать не на їх користь. Через їх некомпетентні, а іноді і злочинні дії, громадяни втрачають до них довіру та впевненість у праві на захист від свавілля неправомірних діянь.

Ця тема є досить актуальною в наш час, тому необхідно з'ясувати основні причини правопорушень в адвокатській професійній діяльності, які пов'язані, насамперед, із недотриманням правил адвокатської етики та запропонувати шляхи їх вирішення. Питання адвокатської етики не раз підіймали видатні вчені та юристи-практики, зокрема, Білоус К., Матвеев П., Васковський Є., Варфоломєєва Т., Молло М., Симоненко Г. та ін.

Відповідно до Загального кодексу правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства, прийнятого у жовтні 1988 року, зазначено що адвокат посідає окреме особливе місце серед інших юридичних професій, адже він виконує унікальну та універсальну функцію у суспільстві – захищає права та свободи громадян» (Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства від 01 листопада 1988 року // Прийнято делегацією дванадцяти країн-учасниць на пленарному засіданні у Страсбурзі.-1998р.). Правилами адвокатської етики, затвердженими установчим з'їздом адвокатів України 17 листопада 2012 року, закріплені такі базові принципи адвокатської діяльності, як дотримання законності, компетентність і добросовісність, дотримання інтересів клієнта, принцип неприпустимості конфлікту інтересів на стадії прийняття доручення клієнта та ін. (Правила адвокатської етики від 17 листопада 2012 року // Затверджені Установчим З'їздом адвокатів України. –2012 р).

Проте, як показує практика, все частіше мають місце випадки, коли адвокат, нехтуючи правилами адвокатської етики, керується власною вигодою та своїми інтересами. Досить часто адвокати, які тільки розпочинають свою професійну діяльність, беруться за будь-які справи, навіть заздалегідь програшні. Нерідкісними є розголошення адвокатами конфіденційної інформації, непрофесійне виконання своїх обов'язків, зловживання адвокатськими запитами тощо. І що характерно, що адвокати не несуть за це ніякої відповідальності і надалі продовжують вести «професійну» діяльність.

Проблема недотримання адвокатської етики є комплексною. Слід виховувати правову культуру та підвищувати свідомість як громадян, так і самих адвокатів. Проте серйозніші вимоги слід висувати все ж таки до адвокатів, адже вони покликані захищати клієнта. Треба почати з основ національної юридичної освіти, яка не є досконалою. Однією з проблем у вищих навчальних закладах є недостатнє виховання у майбутніх адвокатів правової та морально-етичної свідомості. Проблема також полягає у тому, що через наявність великої кількості некомпетентних юристів, поступово в Україні втрачається авторитетність даної професії.

Форми відповідальності адвоката за порушення правил адвокатської етики та професійного обов'язку, на нашу думку, не є досить ефективними, тому спричиняє виникнення даної проблеми.

Відповідно до закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», за вчинення дисциплінарного проступку до адвоката може бути застосовано одне з таких дисциплінарних стягнень: 1) попередження; 2) зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року; 3) для адвокатів України – позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України, а згідно з Правилами адвокатської етики за порушення положень даних правил до адвоката можуть бути застосовані заходи дисциплінарної відповідальності в порядку, передбаченому чинним законодавством про адвокатуру та адвокатську діяльність, а також актами Національної асоціації адвокатів України» (Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 року №5076–17 // Відомості Верховної Ради. – 2013р. – № 27. – Ст.282). При цьому не передбачено застосування цивільно-правових санкцій, що, на нашу думку не є правильним та бажано ввести більш строгі міри відповідальності.

Аналізуючи вище викладене, для більш ефективної якості підготовки професійних адвокатів доцільним є покращення якості освіти. По-перше, унеможливити попадання в юридичну професію невідповідних людей, шляхом введення спеціальних випробувань для абітурієнта під час вступу. А також створити аналогічні випробування при здачі іспитів для отримання свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю. По-друге, ввести спеціальні програмні курси до навчальної програми юридичних навчальних закладах, які підвищать рівень моральної та етичної готовності студента, навчать в майбутньому виконувати покладені на нього обов'язки.

Крім того, посилити відповідальність адвоката за порушення правил адвокатської етики на законодавчому рівні. Змінити вимоги до досвіту у професійній сфері майбутнього адвоката з 2 до 5 років для отримання свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю. На мою думку, за ці 5 років майбутній адвокат отримає досить багато теоретичних і практичних знань, що допоможуть йому бути не тільки освіченим адвокатом а й зумовить сумлінніше та відповідальніше ставлення до своїх професійних обов'язків.

Хотілося б порадити всім адвокатам усвідомлювали своє покликання та надважливість професії, адже дуже часто громадяни довіряють їм свою долю, тому такі особи повинні відповідати найвищим моральним вимогам та сумлінно ставитися до виконання професійних обов'язків, закріплених у правилах адвокатської етики.

Михалішина Б.О.

*студентка 5-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОТРИМАННЯ АДВОКАТАМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ

Конституція України в статті 59 проголосила щонайважливішу соціальну функцію адвокатури – забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах. (Конституція України Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР)

Роль єдиного незалежного недержавного самоврядного інституту, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі на закріплених Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» принципах верховенства права, законності незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів, реалізується адвокатурою в складній системі правовідносин. (Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України [Електронний ресурс]. / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу до документу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17_2.)

Забезпечення прав і свобод людини і громадянина визначають основний зміст та спрямованість життя та діяльності суспільства. Важливу роль у врегулюванні суспільних відносин, у випадках, коли виникають спори між громадянами, відіграє інститут адвокатури. У межах своїх повноважень вони мають створювати необхідний механізм реалізації громадянами їх конституційних прав та свобод, а також своєчасно і професійно надавати необхідні послуги, дотримуючись при цьому професійної етики.

Етичні засади інституту адвокатури не виникають стихійно, а це поступовий процес формування уявлень про вимоги щодо поведінки адвоката. Вона формується під впливом вимог, які визначає суспільство на певному рівні свого розвитку. Результатом такого процесу є вироблення відповідних правил і їх фіксація у правовому акті. Такі акти мають бути гнучкими і враховувати зміни уявлень суспільства про необхідну поведінку адвоката.

Шляхом правового закріплення засад професійної етики формуються обов'язкові вимоги до поведінки адвоката, порушення яких є підставою застосування до нього дисциплінарних важелів впливу. Професійну етику поведінки адвокатів варто розглядати не лише як сукупність правил поведінки адвокатів між собою, а передусім їх обов'язок проявляти високу культуру спілкування з іншими учасниками правовідносин, які не перебувають у службових взаємовідносинах з адвокатом – з іншими громадянами.